

אחרינא אשכחו ודרוש ללמד אף על שדה ש"הקדישה ואחר כך מת אביו".

כלומר: אף כי ודאי שאילו לא היה אלא ריבוי אחד, לא היינו דורשים אותו אלא לשדה שמת אביו ואחר כך הקדישה, שהוא חידוש הצריך כתוב ללמדנו זאת, והוא חידוש פורתא; מכל מקום לדעת רבי יהודה ורבי שמעון שני ריבויים יש בכתוב זה, ולכך מרבים הם אף שדה "שהקדישה ואחר כך מת אביו".

ומה הוא הריבוי הנוסף: כי אם תאמר שלא בא הכתוב ללמדנו אלא שדה ש"מת אביו ואחר כך הקדישה", כי אז לכתוב רחמנא: "אם את שדה מקנתו אשר לא אחזתו", ונלמד מיתור הכתוב "אשר לא אחזתו" לשדה זו, ומאי "משדה אחזתו"? הרי בהכרח שבא הכתוב ללמד עוד:

שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה, יצתה זו — "שדה שהקדישה ואחר כך מת אביו" — שראויה בשעת הקדש להיות שדה אחוזה, שדין "שדה אחוזה" לה.

אמר רבי יוסף: אי לאו דאמר רבי יוחנן:

"קנין פירות בקנין הגוף דמי", לא מצא — רבי יוחנן עצמו — את ידיו ורגליו בבית המדרש!

דהרי אמר רבי אפי אמר רבי יוחנן:

"האחיז שחלקו לקוחות הן",⁽⁹⁾ כלומר: כשחולקים אחים את הירושה, אין אנו אומרים: כל אחד קיבל את חלקו המגיע מתחילה, ומשום ש"יש ברירה", אלא כשחלקו, קנה כל אחד מאחיו את חלקו, ואף אפשר שהחליפו חלקיהן, והראוי לזה הגיע לזה.

ולכן מחזירין האחים זה לזה ביובל וחוזרים להיות כפי שהיו קודם שחלקו, שהרי החלוקה מקח היא, ומקח הלוא חוזר ביובל.

ומאחר שמחזירין זה לזה ביובל, אם כן מתחילה לא זכה כל אחד בשעת חלוקה אלא קנין פירות בלבד.

ואי סלקא דעתך [כלומר: אם היה סובר רבי יוחנן]: "קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי", לא משכחת דמייתי בכורים [לא תמצא מי שיביא בכורים] ויקרא מקרא בכורים, אלא

הגוף, כי אז יזכה בזה מאליו בעל קנין הפירות, ואם כן, כאשר מת אביו ופקע קניינו, אין הבן בא על קנין הגוף בתורת ירושה, אלא שממילא זכה בה, ונמצא שאכן "לא ירית ולא מידי", וראה עוד שם; וראה עוד ב"אילת השחר" כאן ד"ה לא ירית ולא מידי", ובמה שהביא בשם "תפארת יעקב".

9. כתב רש"י: "והוי כמו שהחליפו חלקיהן", ולכאורה סותרים דבריו למה שכתב לעיל מזו ב גבי טבל וחולין מעורבין זה בזה שיש בודאי

הגוף", מכל מקום אין זה אלא "בקנין הגוף", אבל קנין הגוף עצמו אינו שלו, ואם כן הרי הוריש האב לבנו את קנין הגוף עצמו, ולמה לא תיחשב השדה משום זה ל"שדה אחוזה"? והוסיף, שלא מסתבר לומר שירושת "קנין הגוף" לבדה אין די בה להחשיבה כ"שדה אחוזה", כיון שכבר יש לו את עיקר הקנין על ידי המקנה, כי לשון הגמרא הוא: "לא ירית ולא מידי", ומשמע שאינו יורש כלום.

וביאר שם, שלמאן דאמר "קנין פירות קנין הגוף", אם יפקע מאיזה טעם קניינו של בעל